VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 64)**

z dnia 5 września 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 64)

5 września 2016 r.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi, obradująca pod przewodnictwem posła **Jarosława Sachajki (Kukiz15)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– informacja ministrów: Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Spraw Zagranicznych oraz Rozwoju w sprawie zasad obrotu artykułami rolno-spożywczymi między Polską a Ukrainą;

– rozpatrzenie odpowiedzi na dezyderat Komisji nr 3.

W posiedzeniu udział wzięli: **Joanna Wronecka** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, **Adam Brożek** dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Rozwoju wraz ze współpracownikami, **Marian Borek** zastępca dyrektora Departamentu Rynków Rolnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Nowakowska** doradca prawny w Departamencie Infrastruktury Najwyższej Izby Kontroli, **Jarosław Sierszchulski** zastępca prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wraz ze współpracownikami, **Andrzej Romaniuk** główny inspektor jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wraz ze współpracownikami, **Andrzej Brzozowski** prezes Stowarzyszenia Producentów Trzody Chlewnej Podlasie wraz ze współpracownikami, **Witold Choiński** prezes zarządu Związku Polskie Mięso, **Krzysztof Nowak** członek Stowarzyszenia Polski Ziemniak.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Karpińska-Brzost, Dariusz Rzepnikowski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15):

Dzień dobry państwu.

Przepraszam za kilkuminutowe opóźnienie, ale w tej chwili na sali plenarnej była procedowana nasza ustawa, „specustawa" dotycząca ASF. Wszyscy członkowie prezydium zabierali głos w imieniu Komisji a jednocześnie uważnie słuchaliśmy, czy zostaną zgłoszone jakieś poprawki. Gdyby tak się stało, na obecnym posiedzeniu należałoby je rozpatrzyć a to wymagałoby uzupełnienia porządku dziennego. Na szczęście, żadne poprawki nie zostały zgłoszone i dlatego możemy przejść do procedowania.

Otwieram posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Witam państwa posłów i wszystkich przybyłych gości. Porządek dzienny posiedzenia został posłom dostarczony. Obejmuje on następujące punkty: punkt 1 – informacja ministrów rolnictwa i rozwoju wsi, spraw zagranicznych oraz rozwoju w sprawie zasad obrotu artykułami rolno-spożywczymi między Polską a Ukrainą oraz punkt 2 – rozpatrzenie odpowiedzi na dezyderaty Komisji nr 1, 2 i 3.

Czy są uwagi do przedstawionego porządku obrad?

Nie słyszę uwag, wobec braku uwag stwierdzam przyjęcie porządku dziennego.

Przystępujemy do realizacji punktu 1. Proszę o przedstawienie stanowiska przez przedstawiciela Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Joanna Wronecka:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Szanowne panie posłanki, szanowni panowie posłowie, szanowni państwo, od 1 stycznia 2016 r. handel pomiędzy Unią Europejską i Ukrainą jest realizowany na podstawie postanowień umowy o pogłębionej całościowej strefie wolnego handlu. Umowa jest kluczową częścią podpisanego w połowie 2014 r. układu o stowarzyszeniu Ukrainy z Unią

a jej celem jest stopniowe utworzenie strefy wolnego handlu między Unią i Ukrainą w okresie nie dłuższym niż 10 lat od chwili wejścia w życie umowy. Po wejściu w życie umowy stawki celne na większość towarów zostały zredukowane do zera, w przypadku pozostałych obowiązują okresy przejściowe do 7 lat.

W celu ochrony rynku unijnego, w przypadku niektórych szczególnie wrażliwych towarów, wprowadzono kwoty celne. Po wyczerpaniu kwoty Ukraina może nadal eksportować swoje towary do Unii Europejskiej, ale zobowiązana jest do zapłacenia cła. W ocenie ambasady RP w Kijowie, w niektórych przypadkach po osiągnięciu kwot ukraiński eksport ustaje, podczas gdy w innych sytuacjach, mimo wysokiego cła produkty z Ukrainy są nadal konkurencyjne cenowo w krajach Unii Europejskiej. W przypadku sektora rolno-spożywczego do pierwszej grupy można zaliczyć m.in. pszenicę, przecier pomidorowy oraz mięso drobiowe. W niektórych przypadkach Ukraina nadal nie jest w stanie eksportować swoich towarów z powodu niespełnienia przez jej przedsiębiorstwa unijnych norm fitosanitarnych. Jest to główny powód dla którego Ukraina w 2014 r. była w stanie wyczerpać tylko kwoty w sześciu przypadkach.

Mimo wymienionych wyżej problemów Ukraina intensywnie lobbuje na rzecz zwiększenia kwot w zakresie produktów rolno-spożywczych. Obecnie w Brukseli są prowadzone prace w sprawie możliwości udzielenia Ukrainie dodatkowych ATM, które miałyby zrekompensować jej problemy w handlu z Rosją. Również nasz kraj zwraca uwagę na obawy polskich rolników przed zalewem taniej produkcji z Ukrainy. W czasie posiedzenia Zgromadzenia Parlamentarnego Polska, Litwa, Ukraina, w maju bieżącego roku, przestrzegaliśmy Ukrainę przed eksportem produkcji rolnej wyłącznie do Polski.

Pierwsze miesiące obowiązywania umowy o wolnym handlu doprowadziły do znacznego zwiększenia obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi między Ukrainą i Unią a zatem również z Polską. Było to szczególnie widoczne na tle tendencji spadkowych w wymianie handlowej Ukrainy. Polska jest jednym z najważniejszych partnerów Ukrainy w wymianie handlowej, dotyczy to także produkcji rolno-spożywczej. W okresie styczeń-maj tego roku na Polskę przypadało 8% ukraińskiego eksportu do Unii towarów omawianego sektora oraz 16% unijnego eksportu na Ukrainę. Chociaż Polska notuje deficyt w wymianie produktów rolnych z Ukrainą, jest on stosunkowo niewielki na tle ujemnego bilansu Unii Europejskiej i wynosi minus 22 miliony dolarów wobec 1 miliarda dolarów.

Niepokoić może obserwowany w 2016 r. znaczący wzrost eksportu zbóż i tłuszczów do Polski odpowiednio o 1318% i o 42%, podczas gdy w tym samym czasie eksport do Unii zwiększył się o 8% i o 206%. Jeżeli taka tendencja będzie się nadal utrzymywać, będzie to oznaczać poważną konkurencję dla polskich producentów.

Omawiając relacje handlowe pomiędzy Polską i Ukrainą w zakresie wymiany produktów rolno-spożywczych należy wskazać, że potencjał eksportowy Ukrainy jest bardzo duży. Przesądzają o tym bardzo dobrej jakości ziemie i ich ogromny zasób. Daje to potencjalnie Ukrainie znaczącą przewagę nad innymi krajami europejskimi.

Ambasada RP w Kijowie zdefiniowała bariery w dostępie polskich produktów rolno-spożywczych do rynku ukraińskiego. Należy wśród nich wymienić uprzywilejowaną na rynku wewnętrznym pozycję ukraińskich holdingów rolnych oraz dużych zakładów produkcyjnych, które faktycznie zmonopolizowały rynek produkcji zbóż, oleju, drobiu, jaj, mięsa i innych. Preferencje podatkowe ułatwiają dostęp do infrastruktury portowej i prywatyzowanych obiektów. Ponadto działa wpływowe lobby polityczno-gospodarcze. Zamknięcie rynku rosyjskiego na ukraińskie produkty rolno-spożywcze doprowadziło do nadwyżki owoców, warzyw i produktów mięsnych na rynku wewnętrznym i potrzeby poszukiwania innych rynków zbytu. Oprócz tego wzrosła konkurencyjność lokalnych producentów rolno-spożywczych w wyniku ogromnych inwestycji poczynionych w celu dywersyfikacji działalności i modernizacji procesu produkcyjnego. Zastosowano najnowsze dostępne technologie i rozwiązania zagraniczne, aby uzyskać wzrost płodów i plonów a co za tym idzie – wzrost opłacalności produkcji i hodowli. Na przewagę konkurencyjną ukraińskich produktów składają się także niższe koszty produkcji oraz utrzymująca się dewaluacja ukraińskiej waluty w latach 2014-2015. Zaobserwowano również zmniejszenie siły nabywczej ukraińskiego społeczeństwa, a co za tym idzie spadek popytu

na droższe, zagraniczne produkty spożywcze. Dodatkowo mamy nieznajomość rynku ukraińskiego wśród polskich przedsiębiorców oraz wysokie koszty wejścia polskich towarów na ten rynek, co wiąże się z ryzykiem, nadmierną biurokracją, korupcją, dużymi kosztami prawnymi i logistycznymi.

W 2016 r., po raz pierwszy Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi omawiała sprawy związane z zasadami obrotu artykułami rolno-spożywczymi między Polską a Ukrainą, omawiała je 31 marca. W dniu 27 lipca pan Jarosław Sachajko, przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwrócił się do ministra spraw zagranicznych, pana Witolda Waszczykowskiego, o zaktualizowaną informację na temat zasad obrotu artykułami rolno-spożywczymi między Polską a Ukrainą. W odpowiedzi Ministerstwo Spraw Zagranicznych przekazało w dniu 19 sierpnia zaktualizowaną informację na ten temat z uwzględnieniem wpływu umowy o wolnym handlu oraz prezentację multimedialną przedstawiającą aktualne zasady obrotu artykułami rolno-spożywczymi pomiędzy obydwoma krajami.

Dziękuję za uwagę.

Jesteśmy oczywiście do dyspozycji, jeśli konieczne byłoby udzielenie dodatkowych wyjaśnień.

Przewodniczący poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15):

Dziękuję, pani minister.

Wiem, że będzie musiała pani opuścić posiedzenie Komisji nieco wcześniej, dlatego – jeśli ktoś z posłów ma pytania do przedstawiciela Ministerstwa Spraw Zagranicznych – to bardzo proszę, aby zadawać je w tej chwili.

Nie słyszę pytań do przedstawiciela MSZ, wobec tego proszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Rozwoju.

Bardzo dziękujemy, pani minister.

Dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Rozwoju Adam Brożek:

Dzień dobry państwu.

Nie widzę powodu, żeby powtarzać statystyczne informacje przedstawione przed chwilą przez resort spraw zagranicznych. Ze strony Ministerstwa Rozwoju dodam jednak kilka spostrzeżeń natury ogólnej.

Po pierwsze, analiza wymiany handlowej pomiędzy Polską i Ukrainą, jak powiedziała pani minister, jasno pokazuje, że notujemy wzrost eksportu produktów ukraińskich do Polski i dzieje się to kosztem spadku eksportu polskich produktów na Ukrainę. Uważamy, że taka sytuacja jest spowodowana głównie poprzez deprecjację ukraińskiej waluty.

Po drugie, pauperyzacja społeczeństwa ukraińskiego sprawia, że siła nabywcza portfeli obywateli Ukrainy jest mniejsza niż była wcześniej. Do tego dochodzą jeszcze kwestie związane z nieprzejrzystymi przepisami itd. O tym państwo już wiecie, więc nie będę się w tym momencie powtarzał.

Chciałbym jednak powiedzieć, że istnieją pewne mechanizmy, ale my – jako członek Unii Europejskiej – jesteśmy w działaniu nieco osamotnieni a wynika to ze struktury importu z Ukrainy. Mechanizmy, które są wykorzystywane w ramach FTA, mają jednak niewielki wpływ na pozostałe kraje unijne i dlatego, nawet jeśli wnosilibyśmy o dokonanie zmian, to poparcia naszych postulatów raczej nie znajdziemy, *de facto* mamy jeden głos przeciwko pozostałym krajom członkowskim a zbudowanie jakiejś koalicji jest w tym przypadku bardzo wątpliwe.

Jest jeszcze trzecia opcja, czyli stwierdzenie dumpingu cenowego. Taka ewentualność istnieje, jak najbardziej, ale ona również jest rozpatrywana na poziomie Komisji Europejskiej i wymaga udowodnienia, że konkretny towar powoduje 25% wpływ na branżę. Mówiąc szczerze, jest to nierealne, ponieważ udział naszych przedsiębiorców w całym portfelu importu z Ukrainy jest relatywnie niewielki. Dlatego mamy taką sytuację, jaką mamy.

Cóż możemy do tego dodać? Jeśli sytuacja na Ukrainie nieco się zmieni to istnieje szansa na to, że również zmieni się sytuacja w naszym eksporcie na Ukrainę.

Tak, w dużym skrócie, wygląda stanowisko mojego resortu. Formalną odpowiedź przesłaliśmy do kancelarii i nie ma chyba sensu jej odczytywać, szkoda na to państwa czasu.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15):

Bardzo dziękuję.

Widzę zgłoszenie do zadania pytania. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Marek Sawicki (PSL):

Pytanie będzie bardzo krótkie.

Zarówno pani minister spraw zagranicznych, jak i przedstawiciel resortu rozwoju mówili o ogromnych wzrostach w imporcie z Ukrainy. Chciałabym się dowiedzieć, dlaczego ten wzrost nie znajduje potwierdzenia w informacji przygotowanej przez ministra rolnictwa. Z przedłożonych tabel nie wynika, żeby w okresie styczeń-maj 2016 r. odnotowano jakiś znaczący wzrost w tym zakresie. Oznacza to, że – albo ktoś przekazuje nam niepełne dane (jeśli tak rodzi się pytanie dlaczego?) albo ten wzrost wystąpił dopiero teraz, czyli po żniwach.

Przewodniczący poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15):

Dziękuję bardzo za to pytanie, panie pośle.

Wydaje mi się, że ono powinno być skierowane pod adresem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, bo to właśnie ten resort powinien dysponować najpewniejszymi danymi z tego zakresu. Proponuję, żebyśmy wysłuchali jeszcze stanowiska resortu rolnictwa a później, mam nadzieję, uda się odpowiedzieć na postawione pytanie.

Czy jest przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi?

Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Rynków Rolnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marian Borek:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie, w 2015 r. w handlu z Ukrainą wyeksportowaliśmy towary rolno-spożywcze o łącznej wartości 297,5 mln euro. Wartość importu w tym samym czasie wyniosła 383,5 mln euro. Saldo w handlu z Ukrainą było zatem ujemne i wynosiło 86 mln euro.

Główne towary eksportowane z Polski to produkty używane do karmienia zwierząt, następnie owoce cytrusowe świeże i ususzone, drób domowy, jabłka, gruszki, pigwa, tłuszcz wieprzowy i drobiowy. Importujemy przede wszystkim makuchy i inne pozostałości stałe i mielone, produkty pochodzenia roślinnego, olej sojowy i jego frakcje, soki owocowe oraz nasiona rzepaku i rzepiku.

Z uwagi na bliskość rynku ukraińskiego, do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi napływają zapytania i ostrzeżenia na temat znaczącego wpływu, jaki może wywrzeć import z Ukrainy na krajowy rynek. Szczególnie odnosi się to do kwestii zbóż. Z danych, które posiadamy z Ministerstwa Rozwoju, wynika, że od lipca 2015 r. do maja 2016 r. do Polski przywieziono łącznie 1,2 mln ton zbóż, co oznacza wzrost importu o 20% w porównaniu z poprzednim sezonem. Jeśli chodzi o import z Ukrainy to w podanym okresie przywieziono 323,5 tys. ton ziarna łącznie, z czego główną część stanowiła kukurydza – 309,2 tys. ton.

Mając na uwadze, że Ukraina posiada potężne nadwyżki na rynku zbóż i jednocześnie Polska graniczy z Ukrainą, w trakcie dyskusji na temat otwierania kontyngentów podczas posiedzeń Komitetu Zarządzającego staliśmy na stanowisku, że nie możemy poprzeć otwarcia tak znaczących kontyngentów. Dane statystyczne pokazują, że eksport z Ukrainy na rynek Unii Europejskiej, który dokonuje się w ramach kontyngentów i poza nimi, wynosił ostatnio ponad 5 mln ton. Wspomniane ziarno trafia jednak głównie na rynki krajów południa Unii Europejskiej, czyli na rynek hiszpański, portugalski, włoski i grecki. Część ziarna trafia także do Holandii. Na wymienionych rynkach ceny są znacznie wyższe niż w innych państwach Unii a same rynki, jako takie, posiadają strukturalne niedobory zbóż.

Widząc trudną sytuację i odpowiadając na sygnały płynące od uczestników rynku, ministerstwo rolnictwa wzmogło współpracę z jednostkami zajmującymi się nadzorem

nad importem. Odbyło się szereg spotkań, w trakcie których podjęto decyzje o intensyfikacji kontroli i nadzoru nad importem produktów rolno-spożywczych z Ukrainy. Szczególnie odnosiło się to do rynku zbóż. Również na posiedzeniach Komitetu w Komisji Europejskiej wskazywaliśmy, że należałoby podnieść ochronę celną Unii Europejskiej z uwagi na silny wpływ ukraińskiego rynku.

Jak wspominałem, bliskość tego rynku stwarza z jednej strony szansę na pozyskiwanie ziarna i produktów rolno-spożywczych w sytuacji niedoborów, co skutecznie może niwelować ewentualne niedobory, ale – z drugiej strony – bliskie sąsiedztwo może okazać się kłopotliwe w dłuższej perspektywie czasowej z uwagi na strukturalne nadwyżki rynku ukraińskiego. Należy przypomnieć, że Ukraina to duży światowy producent i eksporter zbóż, który bardzo silnie konkuruje z Unią Europejską pod tym względem na rynkach Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Bliskość Ukrainy to także silna konkurencja dla naszego krajowego rynku.

Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15):

Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Jedno pytanie zostało już zadane wcześniej przez pana posła Sawickiego. Przypominam, że chodziło o to, iż w różnych materiałach, jakie otrzymaliśmy, nie zgadzają się podawane dane liczbowe.

Czy przedstawiciel resortu rolnictwa mógłby ustosunkować się do tej kwestii? Chodzi o różnice w materiale przekazanym Komisji przez Ministerstwo Rozwoju i Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zastępca dyrektora Departamentu Rynków Rolnych MRiRW Marian Borek:

Wspominałem już, że w naszych analizach opieramy się na danych Ministerstwa Rozwoju. Wydaje się, że należałoby sprawdzić, jakiego okresu dane dotyczą i o jakie kategorie produktów chodzi. Moim zdaniem pozwoliłoby to na wyjaśnienie istniejących rozbieżności.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15):

Czy ktoś z państwa posłów chciałby jeszcze zabrać głos w tym punkcie porządku dziennego? Mam na myśli kwestie dotyczące obrotu artykułami rolno-spożywczymi pomiędzy Polską i Ukrainą.

Nie widzę zgłoszeń. Domyślam się, że nie czują państwo potrzeby, aby dalej prowadzić dyskusję. Skoro tak, zamykam rozpatrywanie punktu 1.

Przystępujemy do realizacji punktu 2 porządku obrad, który przewiduje rozpatrzenie odpowiedzi na dezyderaty Komisji nr 1, 2 i 3.

Szanowni państwo, w dniu 10 grudnia 2015 r. Komisja uchwaliła dezyderat nr 1 w sprawie ekspansji farm wiatrowych oraz wykorzystania potencjału energetycznego obszarów wiejskich.

Proszę przedstawiciela Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa o udzielenie odpowiedzi na dezyderat nr 1.

Czy są na sali przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa?

Nie ma.

Ponieważ przedstawiciele resortu infrastruktury są nieobecni, przystępujemy do rozpatrzenia odpowiedzi na dezyderat nr 2. W dniu 10 lutego 2016 r. Komisja uchwaliła dezyderat nr 2 w sprawie implementacji dyrektywy 2014/40/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 kwietnia 2014 r. dotyczącej produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych.

Proszę przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia o przedstawienie odpowiedzi na ten dezyderat.

Czy są na sali przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia?

Nie ma.

W tej sytuacji mam pytanie do sekretariatu Komisji: nie mamy przedstawicieli kolejnego resortu, czy zostali powiadomieni o posiedzeniu Komisji w dniu dzisiejszym?

Otrzymuję potwierdzenie, że tak się stało, czyli dopełniono niezbędnych formalności.

Szanowni państwo, przystępujemy zatem do rozpatrzenia odpowiedzi na dezyderat nr 3.

W dniu 25 lutego 2016 r. Komisja uchwaliła dezyderat nr 3 w sprawie podjęcia działań mobilizujących i obligujących instytucje Unii Europejskiej do rozwiązania bieżącej, krytycznej sytuacji w sektorze mleka i mięsa wieprzowego w Polsce i na całym rynku europejskim.

Proszę przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa o przedstawienie odpowiedzi na dezyderat nr 3.

Zastępca dyrektora Departamentu Rynków Rolnych MRiRW Marian Borek:

Jeżeli chodzi o odpowiedź na dezyderat to nie mam na ten temat szczegółowych informacji, panie przewodniczący. Z dostępnej mi wiedzy wynika jedynie, że bardzo aktywnie uczestniczymy w działaniach mających na celu poprawę sytuacji na rynku mleka. Obecnie trwają intensywne prace nad wdrożeniem instrumentów wsparcia rynku. Polega ono na dobrowolnej redukcji produkcji mleka w krajach Unii Europejskiej, w tym także w Polsce.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15):

Czy ktoś z posłów lub naszych gości chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Nie ma chętnych.

Dziękuję.

Informuję, że na tym porządek dzienny został wyczerpany. Protokół z dzisiejszego posiedzenia zostanie wyłożony do przejrzenia w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu.

Zamykam posiedzenie Komisji.